59608/P

DISSERTATIO INAUGURALIS,

Pauca de Luis Venereae Stadio confirmato complectens.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.S.T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,

Et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini ſubjicit

PHILIPPUS PITT WALSH,

HIBERNUS,

Soc. Chir. Med. et Phyſ. Edin. Sod. Hon.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque ſolitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXX.

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

316852

GULIELMO BARKER,

EQUITI BARONETTO;

Nec non,

CHAMBRE BRABAZON PONSONBY,

Amicis ſibi devinctiſſimis,

PHILIPPUS PITT WALSH

Salutem.

DUM haec, qualiacunque ſunt, celeberrimi viri, nominibus veſtris inſignire auſus ſum, nec me, virtutes vos ornantes varias magis conſpicuas faciendi, nec multa in immeritum beneficia amice collata remunerandi, ſpes adduxit: Haec vero omnia in pectore alte repoſta, vobis grati animi teſtimonium parvulum quidem, ſed publicum tribuendi occaſionem, academiae legibus morem gerenti datam, praeterire vetant.

Haec igitur prima in re medica tentamina, non, quo decet, cultu, ſed quo mea potuit facultas ornata, accipiatis oro.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30386214

DISSERTATIO INAUGURALIS,

Pauca de Luis Venereae Stadio confirmato complectens.

LAUREAM Academicam ambientem pauca de *Lue Venerea confirmata* diſſerere praecipue fert animus; morbus enim omnibus fere aliis frequentior eſt, nullique, propter ſtrages diriſſimas dum ſuo permittitur arbitrio, ſecundus.

Ad hoc vero eo magis adducor, quod noſtra in academia rarius tractatus eſt, variaſque ob formas, quas, in ſtadio ſaltem provecto, induit, maxima medicorum attentione dignus eſſe videatur.

Antequam autem ad rem perveniatur, quaedam generalia perſtringere juvat; et primo pauca

DE MORBI IN EUROPA ORIGINE.

Luem Veneream ex orbe Occidentali in Hiſpaniam a Columbo nautiſque ſuis, anno ſalutis humanae 1493,

primo

primo invectam fuiſſe, inter fide dignos conſtat; illinc, anno ſequente, in Italiam, exinde in Galliam, Germaniam, Britanniam, aliaque loca, ita ſe diffudiſſe, ut anno quaſi 1497, vel paulo ante, Edinburgum acceſſiſſe feratur.

DE MORBI PROPAGATIONE QUÆDAM.

Morbus hicce, nunc ſaltem dierum, ſemper contagione propagatur; hinc quidem bifariam tantummodo communicari poteſt, nempe vel viro ad quandam corporis partem directe applicando, vel ex parentibus ad foetus haereditarius defluendo. Modo de priore pauci admodum lites moverunt; ideoque ut certa ſit contagio, tum ex tegumentorum partium quibus applicatur virus ſtatu, tum ex temporis longinquitate quo manet corporis cuilibet parti admotum, et fortaſſe ex viri ipſius acrimonia, ſemper pendebit: Hinc quare alios, parteſque prae aliis alias citius certiuſque inficiat, colligere eſt; et quare morbus varie communicatus, coitu nempe, oſculatione, nutrici infecto ex infante, et ubi morbus ſuperficiem invadat, puta in ſpecie Scotis *Sibbens* * vocata, in eodem quo impurus lecto cubando, differat ſolummodo ratione partium quas virus attingat. Nonne veriſimile, infantem eodem illo modo, et non ex lacte infecto, a nutrice inquinari?

* Vide Hill's Caſes in Surgery; unde hunc morbum Lui Venereae omnino ſimilem eſſe, liquido conſtat.

quinari? Hoc confirmari videtur, reputando illuſt. Young ex periculis quam accuratiſſime hunc in finem inſtitutis, lac humanum nec *mercurio*, nec *rubia tinctorum*, inter ſubtiliſſima licet ab omnibus fere habitis, afficere nequiſſe; et multa eſſe nutricum exempla hoc morbo graviſſime laborantium, quae tamen lactentes, quamdiu corporis ſuperficies et mammae integrae permaneant, non inficiant; prius enim infans virus non recta attingit.

Sunt qui infantem in partu infici opinantur; ideoque morbum ex *generatione* propagatum haereditarii nomen ſibi vindicare non poſſe. In horum autem ſententiam nullatenus ire poſſumus, ſi abortus frequentes, foetuſque plerumqne ſine cuticula ejectos, ulceribuſque aperte venereis obductos, inter ſigna in gravidis rariſſime fallentia reputemus, morbumque ſeſe poſt partum aliis, praeter eas, partibus, quae in partu viro ſunt obnoxiae, manifeſtare, et exemplum a Profeſſore Young recenſitum, unde generoſam quandam, ad tertium uſque partum, ſemper abortum feciſſe; poſtea vero ad nonum liberos, etiamnum viventes, ſemper autem morbo *lui* conſimillimo, et *hydrargyro* ſoli cedente laborantes, peperiſſe, conſtat; matrem tamen, non niſi poſt nonum praeteritum, tum demum ulcere venereo faucibus correptam, contagii ſigna habuiſſe.

His admodum paucis praefatis, nunc ad gradum confirmatum, propoſitum, redeamus. Hoc vulgo contagionis ſecundae ſibi nomen obtinuit; malum enim praecedens, quandam ſolummodo partem infeſtans,

ut-

utplurimum excipit. Quibuſdam tamen in exemplis pro prima haberi debere veriſimile videtur; quibus puta haereditarius evadit morbus, quibus etiam virus, quamvis per genitalia exceptum, primo tamen partibus ab his longe diverſis, labe univerſa ſubeunte, ſuboritur. Plerumque vero hanc praenunciunt *gonorrhoea virulenta*, ulcuſcula venerea, &c.; eſto enim prior a *ſyphilide*, toto coelo diverſa, in eodem tamen infecto ſimul exiſtere poſſe, inter omnes convenit; ideoque, ſi quid tale ſignorum generalium nuncium ſe in medium protulerit, quaerere magni dubitantium refert.

CHARACTER*.

Morbus contagioſus, nonnunquam haereditarius, caeteris in omnibus exemplis poſt contactum, partiumque ſaepius, quibus directo applicetur virus, morbum, ulcera *tonſillarum*; cutis praeſertim ad marginem *capillitii*, *papulae corymboſae* in cruſtas, et in ulcera cruſtoſa abeuntes, dolores *oſtocopi*, *exoſtoſes*.

SIGNORUM ENARRATIO.

In ſignis hujus ſtadii enumerandis, celeberrimi Profeſſoris Home, cum ob accurationem, tum ob calamum ſuum caſtum nitidumque, veſtigia meo preſſi pede:

'Recru-

* Magna ex parte Culleni.

'Recrudeſcunt omnia praeter gonorrhoeam ſymptomata localia, uti ulcuſcula in pudendis, tumores teſtium, bubones, tubercula penis et ani.

'Palatum, fauces, membrana Sneideriana infeſtantur inflammationibus, ulceribuſque cum albo et calloſo margine. Hinc deglutitio impeditur, oſſa carie eroduntur, raucitas ſequitur, anima foetet, et naſus ipſe corruit.

'Quando corpus in lecto incaluit, tunc oriuntur per totum corpus dolores atrociſſimi, lancinantes, dilacerantes, ſed praecipue in medio tibiae humerique; aurora appropinquante deſinunt, vel miteſcunt. Aliquando tumor et ſuppuratio in locis dolentibus, aliquando nulla evenit.

'Cutis deturpatur maculis latis, rotundis, flaveſcentibus vel purpureis, ab omnibus aliis diſtinguendis. Circa frontem et tempora et pilorum radices confertim haerent puſtulae ſcabioſae, quibus nomen Corona Veneris. In volis manuum, plantiſque pedum, apparent fiſſurae ichorem ſeparantes. In cute per totum corpus oriuntur inflammationes et ulcera, in latitudine ſerpentia, muſculos denudantia, pus viride-flavum, inſtar ſevi ſplendeſcens, ſeparantia, cum orificiis parvis, complanatis, pallidis.

'Glandulae diverſae infarciuntur, indurantur, tument in variis locis. Hae ſecundum varios duritiei gradus varia ſortiuntur nomina. A tendinibus, nervis, ligamentis, oriuntur nodi, ganglia, tophi.

'Ab

'Ab oſſibus elevantur exoſtoſes, acutiſſime dolen-
'tes, modo durae, modo molles, et in ſuppurationem
'tendentes. Oſſa ipſa carie tentantur, ulcera ibi foe-
'tida maligna producuntur. Medulla corrumpitur,
'graveolens acriſque devenit, et excitat graviſſimos
'dolores. Capita oſſium intumeſcunt cum dolore;
'inde anchyloſis. Oſſa nonnunquam fragilia ad mi-
'nimum ictum, nonnunquam mollia, inſtar ſevi, deve-
'niunt.

'Palpebrae inflammantur, ulcerantur; oculi cae-
'cantur ſuffuſione, ductus lachrymalis clauditur, et
'fiſtula producitur. In aurium penetralibus, inflam-
'matio, abſceſſus, caries fit. Tympanum eroditur, et
'pus defluit; inde tinnitus, murmur, ſurditas.

'Functiones animales afficiuntur; corripitur aeger
'cephalalgia, hemicrania, vertigine, epilepſia, ſpaſmis,
'tremoribus, paralyſi. Vitales functiones labem ſen-
'tiunt; oritur dyſpnoea, aſthma, haemoptoe, tuſſis,
'phthiſis, palpitatio cordis, ſyncope, intermiſſio pulſus.
'Labefactantur quoque functiones naturales; appe-
'titus nullus, digeſtio proſtrata, affectiones hypochon-
'driacae, hydrops, obſtructiones, diarrhoea ſuperve-
'niunt.

'Effoeto corpore, pallet facies, adoritur febris hecti-
'ca colliquativa, ulceribus graveolentibus tabeſcit;
'tandemque, poſt ſummos excruciatus, lenta et miſer-
'rima morte perit.

'Foeminae ſua propria ſymptomata habent, viz.
'ſchirros, ulcera, cancros in mammis et utero; flux-

'um

'um nimium vel ſuppreſſionem menſtruorum; abor-'tum, foetuſque rubentes ſine cuticula."

Signa haec pauca morbi infantes adorientis quodammodo propria, modo dictis ſubjungere operae pretium videtur; in his enim, quarta quaſi poſt partum ſeptimana, maculis quibuſdam rubicundis cutem, primo genitalium partiumque circumdatarum, illico autem totius fere corporis foedantibus, ſeſe manifeſtare ſolet.

DE LUIS VENEREÆ STADIO CONFIRMATO, TAM A SIGNIS VENEREIS LOCALIBUS, QUAM AB ALIIS MORBIS DISTINGUENDO.

In *diagnoſi luis venereae confirmatae* indaganda, obſervandum, inter varia ejus ſigna multa huic cum aliis morbis adeo communia eſſe, ut aliis certioribuſque non comitantibus morbi pro certo diſtinguendi locus minime praebeatur. Hoc vero ex eo pendere videtur, quod huic aeque ac quibuſdam aliis *cachecticis*, has partes quas vitia priora tentabant prae aliis inficiendi, et morborum quibus hoc laborantes procliviores ſunt, ſpeciem prae ſe ferendi ineſt poteſtas. His ſecum reputatis celeb. ille Aſtruc ſigna in tria capita, *pathognomonica* nempe, *dubia*, et *commemorativa*, diſponenda duxit; quem ordinem, quantum intra hujus chartulae

chartulae fines fieri poteſt, ſequendum putavi; obſervationibus enim accuratis, omni contemplatione ſemota, ſuſtinetur.

Inter prima, aliquem ſanum, nullo, eodem tempore, vitio *locali* occurrente, inficiendi poteſtas merito annumeratur; ſic enim olim bene monuit Boerhaave, 'Neque a non infecto vel non infecta eodem hoc 'morbo, unquam orta (lues) deprehenſa eſt.' Eodem referuntur in mulieribus abortus frequentes, ſeptimum vel octavum circiter graviditatis menſem, citius aut paulo ſerius occurrentes, nulla eodem tempore cauſa cur eveniant apparente, vel quae tales prius induxerit; ita ut tanquam habitu inducto exorti non ſunt habendi; hoc etiam ex infantibus hiſce cuticula tenui et abraſa, ulceribuſque coopertis, veriſimilius fit. Huc pariter noxae variae, praecipue ulcuſcula venerea, (ſhankers), *bubones* pertinaces in ulcera *mali moris* ſaepiſſime degenerantia, ut et teſtes tumidi et indurati, febre *acuta* minime comitante, cum multis aliis quamvis a labe initio partem ſolummodo corporis, nequaquam vero univerſum tentante, originem trahentes, modo tamen diuturniora evadant, vel ſemel amota iterum, nullo recenti contagio excitante, recurrant, referri debent. Maculae venereae, aeque ac alia cutem foedantia, dum nihil viri partes affectas recta attigerit, vitii etiam univerſi certiſſimis pro ſignis habenda. Has vero cutis foeditates ex natura ſua maligna ſyphilide oriundas dijudicare poſſumus; nulla enim

enim cauſa videnda augeſcunt, nullaque anni tempeſtate evaneſcunt: Ex quibuſdam aliis ſignis venereis eas praecedentibus vel comitantibus: Ex ſitu; cum enim diu permanſerint, marginem utplurimum, vel etiam totum caput externum, *coronae veneris* ſpeciem prae ſe ferentes, occupant: Ex pruritu, ut in *lepra* accidit, illas nequaquam comitante: Ex cuticula, ſicut in *lepra*, laminis magnis majores ad articulos cubiti praecipue et genuum, non deſquamanda. In exemplis tamen, multiplicibus praeſertim, etiam his ab omnibus notis eruptionis naturam veram detegere difficillimum eſſe confitendum.

Ad hunc locum etiam pertinent ulcera *faucium*, *tonſillarum*, *veli penduli palati*, et *naſi*. Facile dignoſcuntur a ſcorbuticis ulcera faucium venerea; illa enim primo *gingivas*, haec vero rariſſime, donec *velum pendulum* eroſerint, adoriuntur. Specie etiam inter ſe multum diſcrepant ulcera; venerea enim profundiora, ad imum materia albicante vel ſubflava obducta, et ad oras calloſa; ſcorbutica autem parte ab infima in fungos eriguntur, ad oras vero livida et putrida apparent; corporis etiam totius habitus longe alius cum haec quam cum illa adſint; *aſtheniam* enim ſcorbutici fere ſemper, ſyphilitici vero nunquam, conqueruntur.

Dolores nocturni, modo ex labe venerea oriantur, inter ſigna morbi confirmati merito enumerari ſolent. Hi cum doloribus rheumaticis vel arthriticis minime confundendi; venerei enim media fere ſemper oſſa ſolidiora,

lidiora, *cranium* puta, *tibiamque* tentant; illi vero ſuperficiem propius ſedem vulgo tenent, articuloſque infeſtant, *podagra* minimos, *rheumatiſmus* vero majores. Dolores podagroſi praeterea per intervalla ſubeunt, et ſaepe cum ventriculi aliarumque partium debilitatis ſignis alternant; rheumatici vero muſculorum tractum ſequuntur, cum febre utplurimum incipiunt, genubus, aliiſque articulis tumidis, dolentibus, rubicundis cito ſtipantur, atque ab externa et plerumque evidente cauſa, frigore puta, oriuntur. Quidam vero dolores vagi, pauca de quibus poſtea dicenda ſunt, quamvis aegros quondam lue venerea diu multumque vexatos tentent, nequaquam tamen ſignum vitii venerei corpus adhuc infeſtantis habendi, potius vero partibus nimis facile irritandis tribuendi ſunt. Inter hos vero doloreſque venereos veros diſtinctio ſatis facilis videtur; quamvis enim ambo noctu praecipue ſaeviant, falſi tamen calore lecti vel alio externo levantur, veri, e contra, calore externo augeſcunt, magiſque profundi, diuturni, et graves evadunt.

Inter haec ſigna etiam *nodi*, *tophi*, et *ganglia* utplurimum habentur, et facile ab aliorum morborum ſignis diſtinguenda videntur. Quaedam *tophis* ſimilia ex materia in *arthritide* depoſita oriri poſſunt; horum vero cauſa adeſt manifeſta, ideoque non eſt cur diverſa ab origine nata ſuſpicemur. *Nodis* autem et *gangliis*, ut nonnulli volunt, quaedam vi externâ exorta ſpecie congruunt; ideoque ad ſigna comitantia animum intendere aliquando operae pretium eſt.

Exoſtoſis

Exoſtoſis pro ſigno *luis confirmatae* certiſſimo, ſi nulla ab alia cauſa manifeſta vel noxa primaria appareat, ſemper habenda.

Hyperoſtoſis, quamvis ex labe venerea oriri detecta, luis inveteratae *pathognomonica* ſit, cum *rachitica* tamen, *ſcrofuloſa* aliiſque confundi poteſt. Rachitis vero infantes ſolos, totiuſque oſſa corporis eodem tempore tentat; hinc caput magnum anterius maxime tumens, coſtas depreſſas aliaque ſigna ſimul gignit. Origo ſua ex ſcrofula ſemper ad vitium vetuſtum, cujus alia ſigna ſedulo quaerenti cito apparent, referri poteſt. Scorbutus rariſſime hujus in cauſa eſt, niſi ad maxillae inferioris angulum, quo, ex vitio partium vicinarum ſibi communicato, nonnunquam oritur. Ab arthritide oriunda vulgo pedis digitos pro ſede agnoſcit, ſimulque concretiones calcariae aliaque ſigna arthritica adſunt.

Caries variis ex fontibus profluere poteſt; ad veneream autem tribuenda labem univerſam certe indicat. Ex *lue* vero, modo pertinace ab ulcere venereo exoriatur, vel nodum, medium cranium, tibiamve occupantem excipiat, genitam colligimus: Si forte, ut nonnunquam evenit, extrema oſſa adoriatur, quamvis excitans *lui*, cauſa tamen praediſponens ſcrofulae, rite tribuenda eſt.

Abſceſſus oſſium interni (quos, ex doloribus partem cruciantibus abſque inflammationis externae indicio, horroribuſque *pus* intus exoriens ſedulo comitantibus, necnon ex veſpertina febre exacerbata, adeſſe ſuſpicamur,) teſtante Aſtruc, quacunque ex irritatione inflammationem,

mationem, eamque ſequentia, partibus in hiſce gignente, induci poſſunt; ad talia vero, cum referri nequeant nec ſcrofulae veſtigia ſe in corpore manifeſtant, nemini vitio vertendum ſi illos *lui* tribuat.

Fracturae ſpontaneae, vel ſaltem ex leviſſima quidem cauſa, quamvis ſcrofula, ut nonnulli volunt, vel ſcorbuto nonnunquam exoriantur, nullis tamen horum ſignis morborum videndis, *lue* etiam maxime inveterata, exortae pro certo habendae.

Inter ſigna, duce Aſtruc, *dubia* poſita, quaedam *pathognomonicis* admodum affinia; alia vero adeo incerta ſunt, ut, *commemorativis* excluſis, *lue* habitum infeſtari credendi locum minime praebeant. Priora inter, quaedam oculos vexantia, et non raro *ophthalmiam*, quaſi ab aliis cauſis ortam ſimulantia, comitantibus ulcuſculis tuberculiſque palpebrarum, una cum *cornea* exulcerata, et, ex inflammatione ad *puncta lachrymalia* provecta, *fiſtula lachrymali*, utplurimum annumerari ſolent. Haec vero omnia, etiamſi quandoque venerea, et ex hoc fonte certo profluere comperta, certiſſima quidem *luis* ſigna, ſaepius tamen alia vitia pro cauſa agnoſcunt; ideoque, dum ſunt ſolitaria, non eſt cur morbum pro venereo habeamus.

Huc pertinent etiam organi auditus noxae, ſurditas puta, quam inflammatio, caries, abſceſſus externum vel internum *meatum auditorium* occupantes, comitari ſolent. Verum enimvero haec etiam caſu oriri, multoſque alios, quam noſtrum, morbos ſequi poſſunt; venerea autem ſtipant ulcera faucium, aliaque ſigna de

quibus

quibus ante commemoravi. Nonne *tubae Euſtachianae* orae cohaerentes, quibuſdam in exemplis, ſurditatis hujuſce cauſae evadunt? Hoc enim ut eveniat ex ulceribus vicinis ſaepe admodum neceſſe eſt, et quamvis ex periculis quibuſdam ab ill. Monro factis, hanc tubam in ſono tranſmittendo nequaquam directo inſervire, concludere liceat; ad organum tamen ſtatu in ſano ſervandum, eam non parum conferre ex multis conſtat; ideoque, ni fallor, hoc nonnunquam ſurditatis eſſe cauſam ſemper medicum in memoria habere oportet.

Capitis mala, qualia *cephalaea*, doloreſque *clavem hyſtericam* referentes, magis adhuc a *pathognomonicis* abeſſe videntur. His etiam minore fide digni ſunt dolores vagi, qui nunc muſculos, nunc articulos, moleſtia afficiunt.

Phthiſis etiam, *febriſque hectica*, quamvis ex *ſyphilide* in longum provecta ſaepiſſime oriundae, hac tamen ſuper re omnino certiores nos reddere non valent; *lues* vero rarius adeo progreditur, nullis aliis et inter *pathognomonica* rite enumerandis ſeſe ſimul in lucem prodentibus.

Commemorativa inter, vel quae, memoria praeteritorum, ſpeciebus praeſentibus ſemotis, pendent, gonorrhoea, ut ante innuere contigit, nunquam non enumeranda, quamvis ſponte fortaſſe, nullo aegri periculo videndo, diu abhinc, ſed praecipue ſi ex injectionibus adſtringentibus ſubito abierit.

In

In inguine tumores, potiſſimum qui glandulas ſuperiores, in quas pro comperto habent anatomici genitalium lymphatica ſeſe exonerare, infeſtarunt, ſumma egent indagatione, dummodo *hydrargyro* minime exhibito evanuerint, aegrumque nec tentarit his partibus carcinoma, nec alius qui tales excitârit morbus. *Bubones* etiam, quamvis ad *ſuppurationem* perducti, minime tamen habitum, ut quidam perperam crediderunt, omnino viri immunem conſervant. Licet enim venenum inflammationem glandulae excitans, de quo dubitari poteſt, hoc modo ex toto ſit effuſum, recordandum tamen vaſa abſorbentia, antequam glandulas ineant, ſe in ramulos, quorum alii glandulas adeunt, alii vero, et ii non raro majores, eas omnino praetereunt, dividere. Hinc, dum veneni altera pars glandularum inflammationem moveat, altera directo *ductum* ad *thoracium* facile pertranſire poteſt; ideoque ad haec, aeque ac ad alia omnia ſigna, quae prius ſe obtulerunt, animum intendere operae pretium eſt. In morbi igitur praeſentia ſtabilienda, ubicunque titubare eſt, ſigna varia inter ſe componenda ſunt: Dum enim *dubia* per ſe attentionis parum merentur, ipſa etiam *pathognomonica*, *commemorativis* una aſſumptis, baſi adhuc firmiore ſtabilientur. Interdum ad medendi rationem, cui obſequitur malum, animus intendendus. Hoc celeberrimo Young obſervaſſe contigit; multis enim et validis, eo judice, argumentis obſtantibus, luem quibuſdam in aegris abortûs in cauſa fuiſſe, ut crederet adduci non potuit, donec mercurio, ad

tempus

tempus uſque quo abortui ſubjici ſolebant, modice adhibito, eas graviditatis curſum complere deprehenderit.

CAUSÆ.

Nullum hujus morbi *ſeminium naturale* corpore in humano unquam exiſtere videtur.

Cauſas inter morbum venereum *localem* citiſſime in univerſum mutantes, ſunt omnia vel extrinſecus vel intrinſecus noxas *locales* irritantia vel citiſſime exſiccantia, mercurio eodem tempore non exhibito, qualia ſunt injectiones *gonorrhoeam virulentam* ſubito compeſcentes, bubonum repulſio *, ſtimuli varii ulcuſculis venereis admoti, cum multis aliis, quae nunc perſcribere longum eſt.

Cauſa proxima contagio ſpecifica eſt.

SIGNORUM EXPLICATIO.

A viro venereo in ſanguinem aſſumpto, et ſic totum per habitum meante, ſigna plurima facile deducenda; ſic enim variis ſecretionibus effunditur, et, quamvis totam per maſſam fluidorum diffuſum, effectus proprios edere non poſſet; varios tamen ductus ad excernentes collectum,

* Celeb. Home Principia Medicinae.

collectum, atque liquore ibi ſecreto ſolummodo ſuſpenſum, eorum inflammationem, et inde glandularum ipſarum, citiſſime inducit: Hinc cum muco faucium, naſi, &c. ſimul egeſtum hiſce in partibus ulcera oriri facit. Simili ab effectu glandulis in ſebaceis edito, puſtula et cutis ulcuſcula inducendi poteſtas exponenda. Quomodo etiam oſſa ipſa tentet hoc modo explicari poteſt; quomodo autem tibiam, craniumque prae aliis, atque haec media tantum, adhuc tenebris obrutum manſit. Fonte omnino ſimili profluunt oculorum noxae; aurium vero, vel ex viro cerumini commiſto, vel ex inflammatione vicinis ab ulceribus per *iter a palato ad aurem* recepta. Dolores *veros*, ex veneni partibus in affectis collecti ſtimulo, exponere haud abſurdum videtur; irritatio inde orta, ſi modo augeatur, tumores, *exoſtoſes*, *tophoſque* his partibus facile procreat. Doloris aucti ex aucto calore ratio reddi poteſt ex ſanguine inde extenuato, ejuſque impetu aucto; aut fortaſſe ex eo quod calor ſtimulo partium, vel propria ſtimulandi poteſtate, vel eam quae viro aliter ineſt augendi, addit aliquantum, ejuſque remiſſio mane verſus, partim legi corporis humani generali, partim vero tranſpirationi tunc temporis uberius fluenti, tribui poteſt. Compertum eſt enim, ex vaporibus quoquomodo productis, ignearum particularum multum conſumi; cum autem tranſpiratio ſola corpore in humano talem ob formam indutam poteſtati calorem gignenti repugnat, hinc, hac aucta, et exinde calore prius minuto, dolor levior evadat neceſſe eſt. *Paroxyſmi epileptici*, ſpaſmi, alia-

que

que *ſigna nervoſa*, a cerebri compreſſione vel irritatione oriuntur.

PROGNOSIS.

Is eſt morbus de quo agitur, ut indiciis quamvis levibus vitii corporis univerſi ſtipatus, maxima tamen attentione ſemper mereatur; nunquam enim, quantum audire mihi quidem contigit, fauſtum ad exitum ſolis naturae viribus perducitur, ſemper autem in pejus ruit ad ultimum uſque finem: A prima enim origine venenum ipſius miteſcere nullatenus concludere licet, quamvis rariſſime quidem, eo laborantes tam miſeros quam olim fuiſſe dicuntur, nunc dierum videre eſt. Hoc autem potius ex morbi curſu hodie mature repreſſo, eo quod hydrargyri viribus, atque hujus morbi naturae dudum lux adeo affulſit, deducendum videtur. Nihilominus tamen inter hodiernos quidem exempla, quibus non ſolum febrem hecticam induxerit, ſed etiam cur crines et ungues deciderint in cauſa fuerit, invenire aliquando eſt.

Quo recenſior ſit labes, eo tutior. Quod ad aetatem ſpectat, juvenili minus incommodi quam ſenili vel aetati infantili adferre dicitur: Haec autem affirmatio, quamvis magni facta medicos inter antiquiores, plerumque tamen inter hodiernos minore attentione digna habetur, et fortaſſe ex mercurii in praeſentia exhibendi modo, cel. Young affirmantis lactentibus, quam aetate provectioribus, multo facilius mederi, ſententiae

conſentire haud abſurdum videtur. Quoad ſexum, muliebris, Aſtruc judice, dummodo, ut decet, fluant menſes, virili anteponendus; an vero experientia, an hypotheſi cauſa de ultima fluxus hujuſce, duce, hoc in medium protulerit, haud meum eſt dijudicare; hoc tantum aſſerere liceat, gravidae ne abortum faciant nunquam non metuendum.

Laborantis ſtatum quam maxime conſideremus; ſi enim, ſimilem ob cauſam, antehac ſaepenumero mercurius fuerit adhibitus, praecipue autem ſi eodem tempore quo lue, ſcrofula etiam, ſcorbuto, vel quibuſdam ex *neuroſibus* dictis tentetur, ſemper eſt quod dubitemus; non deſunt enim exempla quibus *haemorrhagiae* ſcorbuto, animi deliquia *neuroſibus*, luem comitantibus, aegrum, mercurio adhibito, citiſſime e medio ſuſtulerunt. Inteſtina praeterea totumque corpus fracti ad *diarrhoeam* adeo proclives ſunt, ut antidotum hanc ſemper, fortaſſe aucta ſucci *pancreatici* ſecretione, exacerbans, morbum aegre evincere poſſit. Quo pejora ſigna ſecum adfert, eo majus morbi periculum. Nunc vero dierum rarius aegris eſt exitio; hoc tamen ab lamellae *cranii* internae *exoſtoſibus*, *durae matris gummatis*, fortaſſe etiam cerebri ipſius *ſuppuratione* vel *ſchirro*, *cephalaeis* gravibus et diuturnis, *paralyſi*, *epilepſia*, &c. comitantibus, quibuſdam obſervaſſe contigit. Si (forſan in praediſpoſitis) pulmonibus inſederit, hiſque tubercula vel *vomicam*, et inde *febrem hecticam*, incitaverit, ſi ex viſceribus obſtructis hydrops ſeſe manifeſtarit, ſi *carcinoma* uteri, vel medulla oſ-

ſium

ſium corrupta ſubfuerint, ſemper in anguſto ſpes eſt: *Phthiſis* ex ſyphilide autem, exitum rarius lethalem, quam quacunque ab alia cauſa profluens, affert.

Nonnulla inveniuntur ſigna mercurio non vel minime quidem cedentia, imo potius exinde exacerbata: Hujuſmodi ſunt *gonorrhoea non virulenta*, ex eventu pertinaciſſima nunquam non habenda, *urethrae* conſtrictiones, *ſtranguriae*, ſaepiſſime etiam *cephalaeae*, cutis mala, doloreſque nocturni, et nonnunquam *periostei* etiam noxae, *nodi* dicti. Haec omnia autem medicamentis aliis quodammodo obediunt; proxime vero enumeranda vix ullis adhuc compertis cedunt, quod ex textura partium deleta plerumque oriri videtur: Talia ſunt teſtes *chordaeque ſpermaticae* indurata atque tumefacta, longum per tempus poſt inflammationem initio ea comitantem amotam perſtantia, et quaedam oſſium mala, *hyperoſtoſes* puta, et *exoſtoſes* magnae, ulcera quaedam venerea etiam, quamvis minime ſpeciem *mali moris* prae ſe ferentia, *carcinoma* tamen pertinacitate ſaltem adeo referunt, ut nulla adhuc inventa progreſſum vel minime ſiſtere poſſunt. Hujuſmodi mihi exemplum in noſocomio Edinenſi unicum, miſerrimum quidem, ſpectaſſe contigit. Plura autem in Actis Medicis Londinenſibus retulit clarus ille D. Monro; quibus ex omnibus manifeſtum videretur, hydrargyrum, quantitate nimia adhibitum, ad haec gignenda maximum contuliſſe.

MEDENDI

MEDENDI RATIO.

Mercurium, princeps illud remedium, initio fere morbi in Europa graſſantis uſurpatum, ab antiquioribus colligere poſſumus; ex *hydrargyri* enim virtute in aliis corporis externi morbis etiam tunc temporis bene nota, facilis erat propter morborum ſimilitudinem in *luem veneream* tranſitus. Medici vero rationales mercurii naturam parum calluerunt, utpote quorum unguentum quadrageſima vix hujus parte conſtabat; contra autem empiricis vires ejus nocivae adeo non curae fuerunt, ut ab his tractati ſemper habitus fracti evaſerint, quinimo ſaepe e medio ſublati fuerint; ab illis vero vix ullum quidem morbi levamen adepti. Hanc ob cauſam, ad modum rationalem habitum a multis confugitur, quo, *regimine antiphlogiſtico*, *evacuantibus* atque *detergentibus*, ut vocabant, longum quidem per tempus adhibitis, morbum depellere conabantur; hinc *hydrargyrum* omnino fere oblivione exinde aliquod per tempus obrutum, et rerum variarum terris a longinquis allatarum laudes tam avide receptas fuiſſe, non mirum videtur. Quum vero nec *lignum guaiacum* nec radicem *chinae*, nec etiam *ſarſaparillae*, ſola metam optatam attigiſſe †, triſti admodum ab experientia compertum

† *Lobelia ſyphilitica*, quamvis Americanos inter morbum pellere fertur, noſtro tamen coelo fortaſſe etiam inutilis foret. *Gratiola*, nuper Vin-

tum eſt, iterum ad mercurium confugiendum cenſuerunt, modumque aliorum inter temeritatem aliorumque timiditatem ſectantes, dotes ejus, hoc ſaltem in morbo, ſtupendas demum in medium protulerunt. Abhinc itaque morbi extirpandi remedium fere unicum remanſit †; timore autem aliquandiu interne non adhibuerunt. Chemia tamen tunc temporis adeo rudis erat et inculta, ſcientiaque unde hydrargyri in corpus humanum agendi poteſtas pendet tam anguſta, ut formis variis torſerint, et brevi formulam periculis propriis compertam prae aliis quiſque laudibus cumulavit. Harum autem, ne longum foret, nec partem aliquam recenſere, nec de ipſius operandi modo lites dirimere juvat: Numne ſcil. ſtimulandi, ac proinde evacuandi vi, luem ſubmoveat, an virus mercurio commiſtum iners exinde evadat, vel in corpus introductus neceſſe ſit, hydrargyrus partibus in affectis colligatur, et eventus *locales* ſolummodo edat, vel, denique, ſtimulo proprio viri ſtimulum obtundat, vel etiam quomodo

Vindobonae multum laudata, fortaſſe vix majore attentione meretur; hoc vero cel. Profeſſori Home, ſuis in clinicis experimentis, decidendum relinquo.

† Nunc ſaltem dierum unicum, re vera, eſſe videtur; medicamenta enim omnia, quae empirici falſis nominibus quotidie venditant, mercurio praecipue conſtare videntur; *ſyrupus* enim *vegetabilis* Velno cujuſdam multis in exemplis ſalivationem incitavit, atque *Rob Antiſyphiliticum* apud Pariſios multum laudatum, ex mer. ſub. cor. muco vegetabilium melleque obducto, periculis hunc in finem factis, confici invenitur.

modo prae aliis glandulas *ſalivam* excernentes petat? Nemo enim mihi vitio vertere poteſt, ſi, cum celeb. Profeſſore Monro, "Nullius addicto jurare in verba "magiſtri," afferam, hujus rei rationem nunquam nos reddituros, donec quare *bilem* ſemper, nunquam vero *ſalivam*, excernat *hepar*, invenerimus.

Huic morbo medendi conſilia nunc ponenda haud inutilia exiſtimavi:

1*mo*, Veneni corpus afficientis viribus occurrere.

2*do*, Iis quae progrediente curatione oriantur, et ſignis morbi ipſius quibuſdam ire obviam, vel eadem amovere.

3*tio*, Morbum ſequentibus, poſt vim viri omnino deletam, ſuccurrere, quantum medici eſt, quantumve patitur partium textura ſuperſtes.

Ad horum primum praeſtandum his in regionibus, nunc fides nulli remedio praeter mercurio habetur; quippe qui ſolus, vel ſaltem regimine apto † ſimul conjuncto,

† De regimine inter hoc morbo medendum uſurpando, multum inter ſe diſcrepant medici; dum enim alii ſuos aegros frigus externum, diaetam lautam, vinumque omnino fere evitare jubent; alii, e contra, haec omnia, frigore excepto, curationem multum adjuvare, friguſque ipſud hanc vix tardare, contendunt. Inter hos quidem lites dirimendi nec tempus nec locus eſt. Obſervatu vero non indignum videtur, diaetam pro morbi ſignis variari debere; quis enim ſanus, aegris debilitate ſumma exinationibuſque colliqueſcentibus fere confectis, tenuem, vel plethoricis robuſtiſque, quibus mercurius ad inflammationes proclivitatem ſemper adauget, athleticum victum, unquam praeſcriberet?

De

junčto, exemplis in omnibus, quibus uſui ſuo commodo nil omnino obſtat, morbum abigere poteſt. Quaedam vero res aliae, poſtea memorandae, operationi ejus non parum opitulantur.

Hoc vero in remedio praeſtantiſſimo exhibendo, quanto *ſalivationi* praeſtet modus *per extinctionem* dictus, nunc memorare, ſupervacaneum videtur: Hoc ſaltem obſervare liceat, multos *lue confirmata* atque admodum inveterata fere confectos, hoc ſanitatem priſtinam recuperare, illo vero habitus labefactos exinanitioni neceſſario ſuccumbere, vel, morte vix evitata, vitam per *ſignorum nervoſorum* catervam, comites medendi rationis hujuſmodi non minus frequentes quam moleſtas, teſtante ill. Gregorio patre, degere vexatam.

Argenti vivi praeparata tria ad capita redigi ſolent (*crudum* enim id corpus intrare nequiſſe omnibus bene notum). Horum mitiſſima ſunt, quae corpus permeandi poteſtatem ex tritura accipiunt. His lenitate ſecunda ex metallo in calcem reducto fiunt. Poſtrema acer-

De frigore evitando, pauca poſtea dicturum, nunc in hoc vix animadvertere juvat. Ex obſervationibus vero bene multis, regimen, ab empiricis praecipue, nonnulliſque medicis rationalibus ſingulares ſe reddendi ſtudio, nimis neglectum, ad dolores nocturnos graves, ulcera pertinaciſſima, aliaque ſigna diriſſima, poſt mercurium larga quantitate aſſumptum, ſuſtentanda, vel etiam producenda multum facere, tenuemque, ni aegri debilitas, &c. vetet, diaetae pleniori utplurimum praeſtare concludere adducor.

acerrimaque * ſales mercuriales comprehendunt. Ex his tribus claſſibus varii variis praeparationibus, quarum aliae externe, aliae vero interne adhibendae, laudem tribuerunt; adeo ut vix dici poſſit, quae cui palmam praeripuerit; tam vero ob morbi formam nonnunquam indutam, quam ob aegris quibuſdam peculiaria, aliae aliis aliquando anteferendae ſunt.

Quando curam in mercurio extinguendo adhibitam juſtam fuiſſe conſtat, pilula pharmacopoeiae Edinenſis votis bene reſpondet. Huic tamen quaedam objici poſſunt; ex pharmacopolae enim induſtria vires ejus omnino fere pendent. Porro, exempla ſaepenumero in morbi ſtadio de quo agitur videre eſt, quae medicaminis quantum ſine diarrhoea inducta exhiberi nequit, exigunt. His in omnibus, *unguentum mercuriale* huic anteponendum, inter plurimos conſtat; quippe quod citius ſaturat, morbumque aeque ac ullum aliud certe depellit: Unguentum tamen ipſum, cum ob negligentiam, tum propter materias irritantes ſaepiſſime ad metallum extinguendum adhibitas, male confici etiam poteſt. Praeterea, hic modus ſemper non parum curae, ne ſubito oriatur ſalivatio, meretur. Cum autem hanc rationem aliis anteferendam ſtatuerimus, animum quibuſdam ſequentibus intendendum videtur: Si per otium liceat paucos ante dies, quam ſe inungere incipiat, balneum in tepidum aegrum deſcendere oportet; hoc ſemper in noſocomio Monſpelienſi

* Haec affirmatio certis finibus coarctata intelligi debet, ſicut poſtea demonſtrare conabimur.

lienſi morbo noſtro laborantibus, et, quantum mihi ſcire contigit, exitu etiam feliciſſimo, ſuadere ſolent: Sic citius certiuſque remedium vaſa abſorbentia inire invenitur, et fortaſſe paulum ad diarrhoeam praecavendam conducit. Omnibus praecipue inteſtina debilitatis frigus externum evitare convenit; quamvis enim non eſt cur cubiculi temperies tam calida eſſet, quam medicis praeſertim antiquioribus placuerit; nihilominus tamen, frigus quoquomodo admiſſum mercurio introducendo non minus obſtare, quam jam vaſa permeantem ad inteſtina adigere, recordandum; unde aeger debilis medicamentum vero inutile evadunt. Hujuſmodi exemplum ill. G Huntero videre contigit: Juvenis diu empiricorum dolis lactatus, tandem totum corpus adeo fractus erat, ut leviſſima quidem cauſa diarrhoea ſanguinolenta vexaretur, vixque ulla patrio coelo revaleſcendi ſpe amplius relicta, tandem Luſitaniam adire ſtatuit; caſu autem Hunterus obviam factus, audito ejus dolore, ne in itinere perſiſteret, ſuaſit, et mercurio per cutem tranſmiſſo morbum depellere tentavit: Semper autem, diarrhoea gravi excitata, donec induſiis laneis aeger circumdatus, atque ſemper in lecto decumbens cito exinde convaluit. Hinc laneam ſubuculam non parum ad ſanitatem recuperandam facere, rite concludere licet. Frictio eandem ad partem longum per tempus nunquam peragenda; hoc enim vi abſorbenti maxime adverſum; quippe cutis ſpiracula ſic obturentur neceſſe eſt; ac ſi cel. Cruikſhanks, vim abſorbentem ex ſtimulo ad va-

ſorum lymphaticorum oſcula admoto pendere, conſentire liceat, hujus rationem alteram facillime reddere poſſumus: Omnibus enim bene notum eſt, quo longius aliquid fibram eandem muſculoſam ſtimulat, eo tardius, caeteris paribus, eam ad actionem excitare. Singulis vicibus ſedulo peragenda frictio; exinde enim certius res ex ſententia cedet. Induſia lanea totam per curationem, ni aliquid improviſum vetet, rarius mutanda; ſic enim aeger ad frigus contrahendum minus proclivis evadet. Talia ſunt praeparata leniſſima inter, prae aliis vulgo adhibita, et ab antedictis non eſt quin concludamus, pilulam † utplurimum unguento praeſtare, quippe quae minus incommodi ſemper ſecum adfert.

Praeter has vero, et alia praeparatio multum meritoque celebrata, qua nempe argentum vivum ſolutione *gummi Arabici* tritum, ab ea ſuſpenſum retineatur, adhuc animadvertenda reſtat: Haec quidem morbo in extirpando nulli ſecunda; ac ſi unquam medicamenti, quo utuntur, naturam ab aegris celare haud inutile ſit, hac formula ſine ullo incommodo morbus fauſtum ad eventum jucunde citoque perduci poteſt.

Quoad caput ſecundum, quamvis Londinenſium quamplurimi mercurium *praecipitatum per ſe* non parvi

† In mercurio ad maſſam pilularum formandam extinguendo, teſtante cel. Beaume, pulvis crem. tartar. mercurii quantitate dimidia melli conjunctus, non parum adjuvat, ipſiuſque ſententiam ex periculis quibuſdam a me factis credere adducor.

parvi aeſtiment, quomodo tamen caeteris praeſtat, nunquam mihi adhuc innotuit.

Claſſis ultima, etſi ſupra acerrima dicta ſit, illa tamen affirmatio quibuſdam tantum exemplis pro rata habenda; quantum enim ſcio, ſal ex acido *vegetabili* et *hydrargyro* factus minime ad illam tendit confirmandam. Hujus autem claſſis praeparatio uſitatiſſima, ex acido *muriatico* metallo conjuncto fit. Haec propter vim, etiamſi mitioribus in exemplis rarius uſurpanda, quibuſdam tamen omnibus aliis antecedit; etenim, ex ejus prae aliis totum corpus ſtimulandi poteſtate, multo aptior ad fluida ſuperficiem verſus propellenda videtur, quippe modo exinanitione eventus proſperos mercurius edat, exitum viro commodiſſimum ſic patefacit; utrum vero ſic agit necne, iis aegris quibus ſuperficies hoc morbo praecipue conſpurcetur, ut in ſpecie *Sibbens* dicta videre eſt, hujuſmodi effectus utcunque ſalutiferi exiſtimantur: In hoc autem adhibendo, eventus tales, non niſi frigore externo defenſo, talique ſuperficiem verſus proclivitate recte ſervata, ſperandi. Hunc ad finem, balneum tepidum petat aeger, largiſque ſe liquoris diluentis cujuſdam hauſtibus ingurgitet. Hic autem monendum, *mercurium ſublimatum corroſivum*, propter fluidi naturam quo ſuſpendi ſolet, ſaepiſſime fallacem; aqua enim et ſpiritus ard. acidi aliquid ſemper ſubtrahunt, ac proinde neque medicamenti portionem aſſumptam neque eventus ejus pro ratis habere poſſumus. Hoc inclytum Cullenum non fugit; ideoque *ſale ammoniaco crudo* ſimul

cum

cum *ſublimato corroſivo* aqua ſoluto praecavit; formula haec aliarum omnium mihi ſaltem cognitarum, longe praeſtantiſſima ex ſolutione *gummi Arabici*, vel quodam *decocto* communi portione ſingulis diebus, quanta ſemigranum † ſalis mercurialis ſuſpenſum teneat, accipi debet. Acidi *muriatici* guttae aliquot, etiam mercurium *ſub. cor.* magis ſolutu facilem reddunt; medicaminis vero *doſis* nequaquam hic tam certe ſtabilire poteſt, ac ſi *ſal ammoniacus* uſurpatus fuiſſet.

Turpethum minerale nunquam, niſi pro emetico, interne adhibitum mihi contigit vidiſſe; ſed, ex obſervationibus quibuſdam, hanc praeparationem etiam interne ad morbum venereum medendum aſſumi poſſe, conſtat ‡.

Quaedam aliae saepiſſime uſurpatae ſilentio nequaquam praetereundae, et hoc ſub capite praecipue memorandae, quippe quae ſales referre quodammodo exiſtimantur: Nunc vero ex multis quidem, duos tantum *calomelana* ſcilicet et mercurium *praecipitatum cinereum* § expendere ſufficiat. Harum prior, quamvis inter noſtrates, Dublini praecipue, etiam ad ptyaliſmum excitandum prae aliis uſurpata; ad alvum tamen dejiciendam, utpote ſolutu difficilior, potius quam effectum alium producendum, apta videtur; poſterior vero omnino fere ex tritura factis ſimilis habetur; quibus autem

† Hanc medicamenti portionem ex larga apti vehiculi quantitate, partitis vicibus, aſſumi debere, monendum videtur.

‡ Vid. Med Eſſ. vol. iv. Lond. Med. Obſerv. vol. i.

§ Nigricantem potius.

autem eventus minore quantitate et certius edendo praeſtat, ita ut cel. Saunders, periculis quam accuratiſſimis factis, gr. xii. hujus *praecipitati*, drachmam argenti vivi in *gummi Arabici* ſolutionis drachmis duobus extinctam, viribus aequare repererit; *axungiae* vero commiſtum unguentum fortaſſe praeſtantiſſimum conficeret; *gummi* autem ſolutione vel *ſyrupo* ſuſpenſum infantibus, omnibuſque quibus medicamenti adhibiti naturam patefacere nolumus, valde convenit.

Praeparatis ſaltem praecipuis nunc leviter tractatis, ſummatim obſervandum, quodcunque ex iis utendum videatur, hoc, non niſi pulſu pleno duroque, *gingiviſque*, ſapore quodam metallico excitato, teneris redditis, eſſe derelinquendum, (utrum vero exinanitionem ullam ſenſibus perſpicuam eodem tempore commode incitaret, adhuc ambigitur †), et nequaquam, niſi ſignis viri corpus afficientis omnino depulſis, ex toto ſiſtendum, quorundam vero mercurio minime cedentium, ideoque uſum ejus amplius ſervandum nequaquam indicantium, ratione ſemper habita; haec enim, licet a viro initio inducta, nihilominus tamen quoddam poſt tempus ab eo minime aluntur.

His omnibus praedictis ſedulo obſervatis, et *regimine antiphlogiſtico* nihil ex improviſo vetante, ſimul adhibito, omnibuſque *non-naturalibus* ad artis normam ſervatis, rariſſime ſpe excidemus.

Altera

† Fordyce's Practice of Phyſic.

Altera mercurii in corpus humanum introducendi ratio nuper edita *calamelanos* frictionem internam ad malam complectitur. Huic a cel. Huntero, aliiſque ingenio doctrinaque inſignibus non parum collaudatae, tyronem nequaquam obtrectare decet. Pauca tamen hic ſubjungere liceat; modus enim et praeparatio uſurpata habent ſua quaeque incommoda; ex eo quod nullum ſit certum indicium mercurii ſatis eſſe in corpore, donec gingivas parteſque circumdatas afficere incipiat: Hujuſmodi autem medendi rationem hoc indicium omnino fere nobis praeripere, ſatis nuper traditis conſtat; ſtatim enim praeter auctam ſalivae excretionem, ob *ductus* in *ſalivales* actionem directam jure timendam, os fere totum tenerum reddidit. Quoad medicamentum ipſum, utpote ſolutu difficilius, aliis praeparatis longe ſecundum videtur. Si hic propriam ſententiam in medium proponere liceat, mihi ſalem, ex metallo acido *vegetabili* conjuncto, compoſitum caeteris multum praeſtare videatur; acerrima enim inter mitiſſimum evadit, ſalibuſque omnibus non perfectis ſolvendi facilitate antecedit.

De mercurii vaporibus utendis, pauca admodum nunc dicere juvat; hunc enim medicamenti adhibendi modum ad morbum venereum medendum nunquam, et ad ſigna quaedam ejuſdem amovenda rarius, uſurpatum mihi contigit vidiſſe. Auctores praeterea vix aliquid narratu dignum hac de re nobis ſuppeditarunt. M. Lalouette de fumigandi uſu ex profeſſo nuper tractaſſe fateor; praeparatio autem aliis omnibus ſe

judice

judice praeſtans, adeo paratu difficilis videtur, ut vix ullum medicamentarium, qui medici juſſa in hac praeparanda exequeretur, inveniendum ſperarem; argumenta vero quibus Lalouette hunc aliis fere omnibus mercurii adhibendi modis praeſtare comprobare conatur, adeo experientiae repugnant, ut quin refutentur vix legi poſſint: Teſtante inſuper Aſtruc, unguentum etiam ad ſalivationem uſurpatum, ſemper modo de quo agitur tutius jucundiuſque, ideoque quando ſalivatio ſummis viribus praecavenda ſit, multo magis evadet. Hinc mercurii vapores, niſi ad ſigna quaedam, ulcera pertinaciſſima puta quae nonnunquam, aliis modis deficientibus, mirifice ſanant, levanda, vel ad morbum ipſum paucis in aegris, quibus, propter quaedam peculiaria, aut mercurium ante ſaepiſſime adhibitum, formulae uſitatiſſimae nihil proſunt, extirpandum, nunquam uſurpandas concludere licet: His vero in exemplis *cinnabaris* fortaſſe praeparationem a Lalouette laudatam viribus adaequabit.

Mox ad ſecundum conſilium progrediendum: Antequam vero ad rem perveniatur, exempla omnia huc pertinentia praecavenda, potius quam amovenda, obſervatu dignum videtur; itaque *inflammationi*, *ptyaliſmo*, *haemorrhagiis*, et *diarrhoeae* ire obviam, potius quam ingruentia mitigare, oportet. Inflammationi vero, forte temere accerſitae, diaeta tenui, ſanguinis detractione, et alvum moventibus, ſemper autem caute adhibitis, ne inteſtina debiliora vel nimis irritabilia, et exinde mercurii viribus praecipue opportuna

evaderent,

evaderent, medetur; fauces inflammatione, ut ſaepiſſime evenit, prae aliis partibus tentatas, panno laneo tegi, et *oleo volatili*, vel ex *rubefacientibus* quodam alio, perfricari ſemper utile.

Haemorrhagiis ſiſtendis propria ad remedia (enumerandi quae nec tempus nec locus eſt) confugiendum.

Salivationi, utpote ſubortae amotu difficili, praecavere ſtudeamus, mercurio paulatim inferendo et omnibus, quae vel *glandulas ſalivales*, vel earum *ductus excernentes*, ſtimulent, necnon ſtimulantibus generalibus, frigori puta, (id enim non minus quam exceſſus alter, propter totum corpus tunc temporis irritabile, effectum talem ſaepeadmodum edit), occurrendo; a mercurii uſu paululum abſtinendo; denique, aegrum ab aëre, induſiis, ſtragulisque vaporibus metallicis onuſtis, quam citiſſime amovendo. De hujuſmodi aëris poteſtate, ex quampluribus in noſocomio Monſpelienſi obſervatis ſatis conſtat; omnes enim lue tentatos, ſed praecipue debiliores, vel eodem tempore ſcorbuto laborantes, conclavia in arcta receptos, nihil etiamnum mercurii adhuc ingeſto, corripuit ſalivatio. *Ptyaliſmum*, hac licet cura adhibita exortum, alvum moventia, et praecipue *ſulphur* quibuſdam in exemplis, cito compeſcunt. Ad hunc finem pariter multum conferunt *epiſpaſtica*; *ſedantia* etiam, quorum *camphoram* praecipue, multi laudarunt; ita ut unguentum ex hujus *ſcrupulis* duobus et *uncia* una unguenti mercurii fortis confectum, apud Pariſios iterum iterumque adhibitum, nunquam fere, etiam irritabilioribus,

bilioribus, ſalivae excretionem auxiſſe feratur : Haec tamen inter remedia nulli ſatis confidendum ; compluribus enim in exemplis ſecretionem auctam lenire tantum, vix autem coercere poſſumus. Cum vero ita ſe res habeat, judice ill. Geo. Fordyce, his in omnibus ſuum ſalivationi arbitrium, mercurio ut ante modice adhibito, permittendum.

Ad *diarrhoeam* compeſcendam, quae ſuperficiem verſus dirigunt praecipue conveniunt, qualia anodyna antimonio conjuncta, quae, debita per intervalla inter mercurio utendum uſurpata, vel etiam mercurio ipſi commiſta, tale ſignum, quo minus longius progrediatur, ſemper fere impediunt. Si vero unquam eſt quod, praeparationem internam, nulla fluidorum inteſtina verſus proclivitate inſolita, cauſam excitantem ſuſpicemur, ejus tunc vicem optime ſupplebit extrinſecus appoſita.

Inter morbum ſequentia, pauca admodum, ne longior ſim, referre licet. Primo vero de *gonorrhoea benigna* quaedam differere ſtatui : Aliquid huic ſimile ulceratis organis urinae ortum ſaepe invenitur ; hoc autem ſemper ſtipant ſigna pejora, citoque vera ipſius natura ex eventu deprehenditur. De quo autem nunc agitur omnino, ut videtur, debilitate, nunc totum habitum, ſaepius vero et praecipue glandulas *urethrae* mucum ſecernentes tentante, pendet : Morbus utplurimum ſine ullo incommodo diu perſtiturus, ſemper quidem natura pertinax, et non raro medicinae opprobrium, aegrum nonnunquam pedetentim de me-

dio tollere dicitur. Ad hunc amovendum, varii varia celebrarunt; inter omnes vero, *tonica* multum prodeſſe, conſtat: Haec inter eminent exercitatio modica, diaeta plena, cortex *Peruvianus*, merum, balneumque frigidum †, omnia etiam corpus debilitantia evitare prodeſt.

Superius memorata, utpote corpori univerſo vigorem priſtinum reſtituentia, inutilia non ſunt; ſtillicidium vero, etiam ſanitate optata reſtituta, partium debilitas non raro ſuſtentat. His in exemplis, ad remedia has partes ſtimulantia, quorum alia externa, alia vero interna, confugi ſolet. Priora inter injectiones aſtringentes atque ſtimulantes recenſendae. Inflammatio etiam partium equitatione vehemente, contagio recente, ſimilibuſque cauſis proveniens, nonnunquam morbo mederi dicitur. Inter poſteriora, non parvi nominis ſunt *balſama vegetabilia* nativa, quae veſicam urinae parteſque vicinas ſtimulandi vi eventus edere videntur ‡; ſimilique ab actione, *tinctura cantharidum* praecipue prodeſt. Haec tamen omnia acerrima remedia cautiſſime, vel nunquam fortaſſe, niſi *tonicis* deficientibus, adhibenda.

Alia non rarius hunc morbum ſequentia ſunt dolores noctu graſſantes, oſſaque torquentes, quos ſaepiſſime *perioſteum* tumidum induratumque comitatur. Haec,

† Teſtante vero Geo. Fordyce, hoc interdum profluvium a lauget.

‡ Vid. Home's Clinical Experiments. Quibus aegri exemplum narrat auctor, cui Ol. Tereb. *ſtranguriam* induxit.

Haec, experientia duce, cortici radicis *Mezerei* cedere praecipue inveniuntur: Nec deſunt magni quidem nominis, qui hoc medicamentum, poſt mercurium quantitate debita aſſumptum, nunquam fallax ſtatuunt. Hucuſque ſub decocti formam *Mezereon* aſſumere mos erat; attamen corticis pulvis aptius votis reſpondere videtur: Hujus virium ſic adhibiti exemplum inſigne non ita pridem mihi vidiſſe contigit; aegrum enim omnino fere graviſſimis doloribus nocturnis nodiſque liberavit. Cum autem ſigna eadem, ex medicamento debito citius neglecto, iterum rediiſſent, iterum ad *Mezereon*, quod celeriter dolores abegit, nunquam poſtea reverſos, confugitum. De ipſius tumores alios induratos amovendi poteſtate, experimentis a celeb. Home in noſocomio noſtro ſuſceptis, ſatis conſtat †; ideoque praeter *nodos* aliis hujuſmodi tumoribus non parum ſolatii exinde ſperandum. Corticis vero in pulverem redacti pauca tantum grana, ergo, non niſi in vehiculo, exhibenda. Ad hoc *glycyrrhizae* pulvis bene inſervit; cum autem *ſarſaparillae* pulvis nuper inter Londinenſes magni eſſet, ex eo quantum utilitatis fieri poteſt amplectendum, ideoque illi hic anteferendus. Interea diluentia nequaquam aſpernanda.

Balneum tepidum, ſed praecipue vaporis, maxima etiam vi pollet; quibuſdam enim in exemplis, cum eruptiones *cutaneas*, tum dolores nocturnos, venerea, poſt *Mezereon* ſine commodo adhibitum amoviſſe fertur.

† Vide Clinical Experiments.

tur. In doloribus vero vagis, partibuſque nimis irritabilibus pendentibus, amovendis, *cicuta* larga manu adhibita omnibus aliis remediis longe praeſtare videtur †.

Faucium ulcera *gargariſmatis*, tam adſtringentibus, quam ſtimulantibus, ſananda, atque ſic *aerugo aeris* his vulgo adhibitis, non ſine maximo commodo adjungitur; hic quoque *mercurii ſub. cor.* ſolutio multum facit.

Ulcera fere omnia, quacunque corporis parte, modo magna, cortice Peruviano non parce, ſimul cum mercurio, adhibito, tractanda ſunt. Eadem quoque ratio omnibus lue et ſcorbuto ſimul laborantibus, regionibuſque calidioribus degentibus, teſtante celeb. Clark, praecipue convenit. *Mezereon* ulceribus internis medendi virtute nunquam negligendum; e contra, decoctum pro potu communi ſemper commodiſſime adhiberi poteſt.

† Home Praelect. Clin.

F I N I S.

E R R A T A.

Page 3. line 27. *pro* hoc *lege* hic.

Page 14. line 17. *pro Thoracium* lege *Thoracicum*.

Page 22. line 1. notae, pro *hoc* lege *huic*.